

Súd: Okresný súd Prešov
Spisová značka: 9Csp/142/2018
Identifikačné číslo súdneho spisu: 8118208157
Dátum vydania rozhodnutia: 09. 12. 2019
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Rastislav Sikorjak
ECLI: ECLI:SK:OSPO:2019:8118208157.2

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Okresný súd Prešov samosudcom JUDr. Rastislavom Sikorjakom v právnej veci žalobcu: R. Z., O.. XX.XX.XXXX, V. O.. F.. U. XXX/XX, XXX XX G., právne zastúpený JUDr. Igor Šafranko, advokát, IČO: 31954448, so sídlom Sov. hrdinov 163/66, 089 01 Svidník, proti žalovanému: Všeobecná úverová banka, a.s., skrátený názov: VÚB, a.s., IČO: 31320155, so sídlom Mlynské nivy 1, 829 90 Bratislava, právne zastúpený ČERNEJOVÁ & HRBEK, s.r.o., IČO: 36857513, so sídlom Kýčerského 7, 811 05 Bratislava o vydanie bezdôvodného obohatenia 88,19 € a o určenie neprijateľnosti zmluvnej podmienky, takto

rozhodol:

I. Žalobu z a m i e t a.

II. Žalobca je p o v i n n ý zaplatiť žalovanému náhradu trov konania v rozsahu 100 %, a to do 3 dní odo dňa právoplatnosti uznesenia súdu I. inštancie o výške týchto trov.

o d ô v o d n e n i e :

1. Okresný súd rozsudkom č.k. 9Csp/142/2016 - 62 zo dňa 10.01.2019 rozhodol o zamietnutí žaloby žalobcu v celom rozsahu. Odôvodnenie rozsudku bolo nasledujúce (cituje sa v plnom rozsahu):

1. Návrhom došlým súdu dňa 12.07.2018 sa žalobca na žalovanom domáhal vydania bezdôvodného obohatenia vo výške 88,19 € s príslušenstvom ako aj určenia, že zmluvná podmienka uvedená v obchodných podmienkach pre vydanie a používanie kreditných platobných kariet vydávaných Všeobecnou úverovou bankou, a.s. v spolupráci so spoločnosťou Consumer Finance Holding, a.s., v žiadosti o vydanie pôžičkovej karty Triangel č. XXXXXXXX dňa 18.01.2010 v časti V. Zúčtovanie, úhrada a platba, bod 27 v znení: „Klient určuje a súhlasí s tým, že banka priradí platby k záväzkom klienta v poradí určenom podľa uváženia banky, v prospech kartového účtu banka zaúčtuje aj sumu akéhokoľvek poistného plnenia, ktoré banka obdrží v mene klienta v súvislosti s poistením.“, je neprijateľnou zmluvnou podmienkou.

1.1. Žalobca v návrhu uviedol, že ide o žiadosť o vydanie pôžičkovej karty Triangel z 18.01.2010. Žalovaná mu na základe tejto zmluvy poskytla úverový rámec 900 € s mesačnou splátkou 30 €, z ktorého bola vyčerpaná suma v celkovej výške 827,63 €. Vzhľadom na skutočnosť, že sa jedná o spotrebiteľský úver, zmluva o spotrebiteľskom úvere musí obsahovať náležitosti podľa § 4 ods. 2 zákona č. 258/2001 Z. z. o spotrebiteľských úveroch v znení platnom a účinnom v čase uzatvorenia úverovej zmluvy. Konkrétne podľa § 4 ods. 2 zmluva musí obsahovať

- písm. g) konečnú splatnosť spotrebiteľského úveru,
- písm. h) ročnú úrokovú sadzbu,
- písm. i) výšku, počet a termíny splátok istiny, úrokov a iných poplatkov,
- písm. j) ročnú percentuálnu mieru nákladov a celkové náklady spotrebiteľa spojené so spotrebiteľským úverom vypočítané na základe údajov platných v čase uzatvorenia zmluvy o spotrebiteľskom úvere,
- písm. k) priemernú hodnotu ročnej percentuálnej miery nákladov na príslušný spotrebiteľský úver, platnú ku dňu podpisu zmluvy o spotrebiteľskom úvere.

Keďže podľa názoru žalobcu zmluva tieto náležitosti neobsahuje, tak je podľa § 4 ods. 3 poskytnutý úver bezúročný a bez poplatkov. Keďže žalobca z úverového rámca vyčerpal finančné prostriedky vo výške 827,63 € a zaplatil splátky vo výške 915,82 €, žalovaný sa na jeho úkor bezdôvodne obohatil o sumu 88,19 €. Ako už bolo uvedené v úvode reprodukcie žaloby žalobcu, tento sa domáha aj vyslovenia neprijateľnosti zmluvnej podmienky. Odkazuje na právnu argumentáciu uvedenú v rozsudku KS Prešov sp. zn. 6Co/39/2011 a má za to, že napádaná zmluvná podmienka spôsobuje v neprospech spotrebiteľa značnú nerovnováhu, keďže veriteľ rozhoduje o tom, na čo započíta platby poskytnuté žalobcom.

2. Žalovaný sa k žalobe podrobne vyjadril podaním zo dňa 30.08.2018, v ktorom uviedol nasledujúce:

- aj v prípade, ak by nárok žalobcu bol hypoteticky dôvodný, nemožno ho priznať z dôvodu uplynutia subjektívnej dvojročnej premlčacej lehoty ako aj trojročnej objektívnej premlčacej lehoty. Nesúhlasí s tým, aby súd dospel k záveru, že prípadné hypotetické bezdôvodné obohatenie na jeho strane je úmyselné a poukazuje na to, že úmysel sa musí bez pochyby preukázať. Odvoláva sa na rozsudky KS v Banskej Bystrici sp. zn. 17Co/799/2014, 16Co/867/2014, rozsudok KS v Prešove sp. zn. 15Co/207/2015 ako aj uznesenie Ústavného súdu SR sp. zn. 3ÚS/448/2017, z ktorého cituje a v ktorom sa uvádza: „K tomu Ústavný súd dodáva, že vedomosť žalovanej o tom, že plnenie jej nepatrí, alebo jej bolo poskytnuté omylom sa neprezumuje, sťažovateľ, ktorý sa domáha vrátenia plnenia musí preukázať, že žalovaná vedela alebo z okolností musela predpokladať, že jej vyplatená suma nepatrí.“,

- má za to, že v zmluve o úvere sa nachádzajú všetky náležitosti vyžadované zákonom č. 258/2001 Z. z. o spotrebiteľských úveroch, pričom poukazuje, že tieto sú uvedené buď v prvej časti tejto zmluvy označenej ako Žiadosť o vydanie pôžičkovej karty Triangel, prípadne v jej neoddeliteľných súčasťach, ktorými sú obchodné podmienky, cenník a potvrdzujúci list. Z uvedeného vyplýva, že zmluva o úvere je tvorená nie jednou listinou ale pozostáva z viacerých rovnocenných častí. Na podporu svojho názoru poukazuje na rozhodnutie NS ČR sp. zn. 26Cdo/2317/2006, 26Cdo/1789/2005 ako aj rozhodnutie KS v Trnave sp. zn. 24Co/412/2012, ktoré aj cituje. Rovnako poukazuje na rozsudok KS v Žiline sp. zn. 14Cob/326/2014, v ktorom sa uvádza: „Písomnosť prejavu spočíva v tom, že obsah prejavu vôle je zachytený v texte listiny. Písomnosť musí navonok predstavovať jeden uzavretý celok, aby sa zabránilo manipulácii s jeho jednotlivými časťami. Celistvosť listiny je zachovaná aj vtedy, ak jednota viacerých listín je spoznatelná z obsahu právneho úkonu a ak spolunáležitosť jednotlivých listín je nesporná.“ Rovnako poukazuje aj na rozhodnutie KS v Prešove sp. zn. 1Co/136/2012, ktorý sa týka toho, že je v poriadku, ak neoddeliteľnou súčasťou zmluvy o úvere sú úverové podmienky,

- pokiaľ ide o tvrdený nedostatok úrokovej sadzby, žalovaný poukazuje na potvrdzujúci list, z ktorého vyplýva, že žalobcovi bol poskytnutý úverový rámec 200 € s mesačnou splátkou 10 € a s úrokovou sadzbou 23,76 % ročne,

- k námietke nedostatku údaju o termíne konečnej splatnosti úveru žalobca poukazuje na článok X. bod 63 Obchodných podmienok, v ktorom sa uvádza, že zmluva o úvere sa uzatvára na dobu neurčitú a zaniká dohodou zmluvných strán, výpoveďou jednej z nich alebo zrušením kartového účtu. Osobitne vo vzťahu k termínu konečnej splatnosti spotrebiteľského úveru platí, že žalobca si so žalovaným dohodol v zmluve o úvere poskytnutie tzv. revolvingového úveru, ktorý je typicky automaticky obnovovaný úverovým rámcem a vopred dohodnutým úverovým limitom, pričom pri jeho splácaní môže klient opakovane čerpať poskytnuté finančné prostriedky až do výšky tohto limitu. Žalobca neuvádza ani len hypotetický spôsob akým by vôbec bolo možné pri revolvingovom úvere určiť termín konečnej splatnosti úveru v prípade zmluvného vzťahu dohodnutého na dobu neurčitú. Záver žalobcu o absencii termínu konečnej splatnosti úveru prezentovaný v žalobe je tak z právneho hľadiska absolútne nepodložený a logicky neudržateľný. Na podporu tohto právneho názoru poukazuje žalovaný na rozhodnutie KS v Žiline sp. zn. 7Co/55/2018, v ktorom sa uvádza: „Súd prvej inštancie správne skonštatoval, že v konkrétnom prípade sa jedná o revolvingový úver. Pre tento typ úveru je typické, že konkrétny výpočet RPMN nie je možné v čase kontraktácie zmluvného vzťahu vykonať, pretože v čase kontraktácie tohto vzťahu nie sú presne známe podstatné náležitosti na toto zadefinovanie, pretože celá úverová zmluva sa priebežne čerpá a dopĺňa. S poukazom na špecifickosť revolvingového úveru ako bolo uvedené vyššie, nie je objektívne možné uviesť ani konečnú splatnosť úveru, počet splátok, celkové náklady úveru a RPMN, pričom zákon aj výslovne počítá s nemožnosťou určenia RPMN.“,

- k námietke, že zmluva neobsahuje výšku, počet a termíny splátok istiny, úrokov a iných poplatkov, žalovaný uvádza, že výška splátky 10 € vyplýva z potvrdzujúceho listu a to, že žalobca o výške splátky vedel vyplýva aj z prehľadu jeho platieb, keďže tieto splátky reálne platil. Počet splátok v čase uzatvárania zmluvy nie je určiteľný, nakoľko strany si dohodli trvanie zmluvy na dobu neurčitú. Termínom splátky je 1.-15. deň kalendárneho mesiaca, čo vyplýva nielen z potvrdzujúceho listu ale tiež z časti 2.C formulára,

- k tvrdenému nedostatku údajov o RPMN žalobca uvádza, že s touto sa stotožniť nemožno, nakoľko údaj o RPMN sa nachádza v podobe indikatívneho výpočtu uvedený priamo pod podpismi zmluvných strán. Dôvody pre uvádzanie RPMN v podobe indikatívneho výpočtu sú objektívneho charakteru a vyplývajú z povahy revolvingového úveru. Skutočnosť, že v niektorých prípadoch, a to obzvlášť pri revolvingovom úvere, nie je možné vopred určiť presne údaj RPMN vyplýva, podľa žalobcu z viacerých ustanovení zmluvy o spotrebiteľskom úvere, pri ktorých zákonodarca počítal s eventualitou, že pri niektorých typoch úveru RPMN nie je možné objektívne určiť konkrétnym číslom, a to napr. z § 3 ods. 6 zákona o spotrebiteľských úveroch ako aj z prílohy 1, kde v poznámke pod písm. a) sa uvádza: „Ročná percentuálna miera nákladov sa vypočíta v čase, keď sa uzatvára zmluva. Výpočet sa vykoná za predpokladu, že zmluva o spotrebiteľskom úvere bude platná na dohodnuté obdobie a že veriteľ a spotrebiteľ spĺňa svoje povinnosti podľa podmienok tejto zmluvy a k dohodnutým termínom.“ Žalobca ďalej poukazuje na vyhlášku Ministerstva financií SR č. 620/2007, ktorá vo svojej prílohe v časti 3C vysvetliviek na vyplnenie formulára o zmluvných podmienkach zmluvy o spotrebiteľskom úvere uvádza, že pri spotrebiteľskom úvere poskytovanom prostredníctvom kreditnej karty (revolvingového úveru), pri ktorom nie je možné určiť RPMN sa riadok nevyplní. Z hľadiska rozhodovacej činnosti krajských súdov poukazuje žalobca na rozsudok KS v Prešove sp. zn. 6Co/95/2010, KS v Trnave sp. zn. 9Co/94/2013, KS v Žiline sp. zn. 7Co/55/2018, z ktorých spoločne vyplýva, že revolvingový úver je typický tým, že ho veriteľ dopĺňa a úverový vzťah tak môže fungovať neurčitú dobu. Neuvedenie konkrétnej a presnej RPMN v zmluve o revolvingovom úvere vzhľadom na charakter tohto úveru, nemôže mať za následok, že úver bude bezúročný a bez poplatkov. V zmluve o revolvingovom úvere je možné uviesť akúsi vzorovú RPMN, ktorá by bola vypočítaná podľa ideálnych podmienok,

- k námietke nedostatku údajov o priemernej RPMN žalovaný poukazuje na potvrdzujúci list, v ktorom sa uvádza, že priemerná hodnota úrokovej miery pre kreditné karty v SR je 19,33 %, - vo vzťahu k napádanej zmluvnej podmienke a jej tvrdenej neprijateľnosti poukazuje na to, že vzhľadom k tomu, že zmluva už zanikla, nie je potrebné zaoberať sa neexistenčným dojednaním. Pokiaľ ide o vzťah k § 566 ods. 2 OZ, poukazuje na stanovisko NBS zo dňa 27.04.2016, v ktorom sa uvádza, že ustanovenie § 566 ods. 2 OZ, podľa ktorého pri čiastočnom plní peňažného dlhu sa plnenie dlžníka započítava najprv na istinu a potom na úroky, ak dlžník neurčí inak, neplatí v prípade zmluvne dohodnutých pravidelných splátok, týka sa iba čiastočného plnenia takto dohodnutých splátok.

3. Na podrobné vyjadrenie žalovaného, s ktorým sa súd stotožňuje, žalobca nereagoval.

4. Súd vo veci rozhodoval na pojednávaní konanom dňa 10.01.2019, na ktorom vykonal dokazovanie obsahom listín tvoriacich súdny spis, pričom zistil nasledujúce:

5. Zo žiadosti o vydanie pôžičkovej karty Triangel podpísanej žalobcom dňa 18.01.2010 vyplýva, že tento žiada poskytnutie úveru od žalovaného vo forme úverového rámca 900 € a splátky 30 €. Súd sa ďalej oboznámil aj s Obchodnými podmienkami pre vydanie a používanie kreditných platobných kariet (č. l. 8-9), v ktorých ustanovenia aplikované v prejednávanej veci cituje nižšie. Ďalej sa súd oboznámil s platobnou históriou (č. l. 10-17), podľa ktorej súčet debetných transakcií zo strany žalobcu predstavuje 2 078,45 € a súčet kreditných transakcií sumu 915,82 €. Z tejto platobnej histórie zároveň vyplýva, že posledné čerpanie žalobca uskutočnil dňa 24.09.2014 a posledné plnenie dňa 23.03.2015. Z potvrdzujúceho listu predloženého žalobcom vyplývajú údaje ním tvrdené a uvedené v reprodukcii jeho vyjadrenia k žalobe. Rovnako sa súd oboznámil aj s listom NB Slovenska, ktorého znenie je také ako uvádza žalovaný vo svojom vyjadrení k žalobe. Ďalej súd vykonal dôkaz formulárom o zmluvných podmienkach zmluvy o spotrebiteľskom úvere, z ktorého vyplývajú údaje prezentované žalovaným. V cenníku VÚB a.s. pre produkty vydávané v spolupráci so spoločnosťou Consumer Finance Holding sa nachádza indikatívny výpočet RPMN pre jednotlivé revolvingové úvery poskytované žalovaným.

6. Pri svojom rozhodovaní vychádzal súd z nasledujúcich právnych úvah:

§ 43a ods. 1 Občianskeho zákonníka - Prejav vôle smerujúci k uzavretiu zmluvy, ktorý je určený jednej alebo viacerým určitým osobám, je návrhom na uzavretie zmluvy, ak je dostatočne určitý a vyplýva z neho vôľa navrhovateľa, aby bol viazaný v prípade jeho prijatia.

§ 43c ods. 1 Občianskeho zákonníka - Včasný vyhlásenie urobené osobou, ktorej bol návrh určený, alebo iné jej včasné konanie, z ktorého možno vyvodiť jej súhlas, je prijatím návrhu.

§ 44 ods. 2 Občianskeho zákonníka - Prijatie návrhu, ktoré obsahuje dodatky, výhrady, obmedzenia alebo iné zmeny, je odmietnutím návrhu a považuje sa za nový návrh. Prijatím návrhu je však odpoveď,

ktorá vymedzuje obsah navrhovanej zmluvy inými slovami, ak z odpovede nevyplýva zmena obsahu navrhovanej zmluvy.

7. Z návrh žalobcu, teda zo „Žiadosti o vydanie Pôžičkovej karty Triangel“ zo dňa 18.01.2010 je zrejmé, že tento požadoval

O úverový rámec 900 €

O splátka 30 €.

Iné údaje v návrhu uvedené nie sú.

7.1. Na návrh reagoval žalobca „Schválením Žiadosti o Pôžičkovú kartu Triangel - Potvrdzujúci list“, podľa ktorého úver mal mať nasledujúce parametre:

O úverový rámec 200,00 €,

O splátka 10,00 €,

O ročná úroková sadzba 23,76%.

8. Zmluva je uzavretá v momente zhody (konsenzu) vôle zmluvných strán o obsahu zmluvy tým, že riadne a včasné prijatie návrhu na uzavretie zmluvy nadobudlo účinnosť (§ 43c ods. 2 OZ <<http://www.epi.sk/Main/Default.aspx?Template=%7E/Main/TArticles.ascx&phContent=%7E/ZzSR/ShowRule.ascx&RuleId=0&FragmentId1=3977759&FragmentId2=3977759>>). Prijatím návrhu na uzavretie zmluvy bez zmien a doplnkov dochádza k zmluvnému konsenzu, ktorý má právotvorné účinky na vznik zmluvy. Zhoda vôle navrhovateľa a adresáta je predpokladom vzniku každej zmluvy. Zhoda vôle sa musí vzťahovať na celý obsah zmluvy. Ustanovenie § 44 ods. 2 OZ <<http://www.epi.sk/Main/Default.aspx?Template=%7E/Main/TArticles.ascx&phContent=%7E/ZzSR/ShowRule.ascx&RuleId=0&FragmentId1=3977765&FragmentId2=3977765>> vychádza zo zásady, že prijatie návrhu (súhlas) musí byť úplné. Podmienkou vzniku zmluvy preto je, aby návrh na jej uzavretie bol prijatý v celom rozsahu bez akýchkoľvek doplnkov, zmien a výhrad. V prípade, že odpoveď na návrh obsahuje modifikáciu obsahu, resp. dodatky, výhrady, obmedzenia či iné zmeny, považuje sa za odmietnutie návrhu ako celku, za zánik pôvodného návrhu a za splnenia podmienok uvedených v § 43a ods. 1 OZ <<http://www.epi.sk/Main/Default.aspx?Template=%7E/Main/TArticles.ascx&phContent=%7E/ZzSR/ShowRule.ascx&RuleId=0&FragmentId1=3977743&FragmentId2=3977743>> za nový návrh so zmeneným obsahom. V prípade protinavrhu dochádza k zmene doterajšieho postavenia subjektov, t. j. navrhovateľa a adresáta (obláta).

8.1. V prejednávanej veci je tak zrejmé, že zmluva o úvere nevznikla. Návrh žalobcu totiž prijatý nebol, keďže „Potvrdzujúci list“ zo strany žalovaného obsahoval zmeny a dodatky, ako to vyplýva z vyššie uvedeného. Správny postup mal byť taký, že žalovaným zmenený návrh mal byť predložený na prijatie žalobcovi.

9. Vyššie uvedený záver o neexistencii úverovej zmluvy pri rozdielnosti návrhu a jeho prijatia vyplýva napr. aj z nasledujúcich rozsudkov (pri ktorých bol dokonca rozpor menší ako v prejednávanej veci).

Podľa rozsudku KS v PO sp. zn. 7Co/11/2017 - Žiadosť o poskytnutie úveru obsiahnutá v bode 5 zmluvy o revolvingovom úvere predstavuje návrh na uzavretie zmluvy podľa § 43a Občianskeho zákonníka. <<https://www.slov-lex.sk/pravne-predpisy/SK/ZZ/1964/40/>> Ak žalovaný zmenil údaj o RPMN fakticky išlo v zmysle ust. § 44 ods. 2 Občianskeho zákonníka <<https://www.slov-lex.sk/pravne-predpisy/SK/ZZ/1964/40/>> o odmietnutie návrhu žalobcu, ktoré je potrebné považovať za nový návrh. Tento nový návrh musel byť prijatý žalobcom v účastníkmi dojednanej písomnej forme. Povinnosť uzatvoriť zmluvu v písomnej forme priamo vyplýva z obsahu zmluvy o revolvingovom úvere. V zmysle bodu 13 zmluvy o revolvingovom úvere zo dňa 11. 09. 2014 na jej uzatvorenie sa vyžadovalo riadne vyplnenie zmluvy a následné podpísanie. K písomnému prijatiu nového návrhu v zmysle ust. § 46 ods. 2 Občianskeho zákonníka <<https://www.slov-lex.sk/pravne-predpisy/SK/ZZ/1964/40/>> zo strany žalobcu nedošlo, a preto ani zmluva o revolvingovom úvere platne vzniknúť nemohla.

Rovnaký záver prijal KS v PO aj vo veci sp. zn. 6Co/320/2015 z 28.03.2017 - Ak žalovaný mal v úmysle poskytnúť žalobkyni úver na základe podmienok iných ako boli uvedené v žiadosti žalobkyne o poskytnutie revolvingového úveru, mal uzavrieť zmluvu, obsahom ktorej by boli jeho nové podmienky. Nemohlo sa to udiť iba formou vyplnenia údajov čl. 6 zmluvy označeného ako „údaje o schválenom revolvingovom úvere“, resp. formou „oznámenia veriteľa o schválení úveru“. Je zrejmé, že žalobkyňa v čase podpisu žiadosti o poskytnutie úveru (18.08.2011) nemala vedomosť o výške RPMN, resp. bola jej známa len „predpokladaná RPMN“ ktorú žalovaný uviedol v čl. 6 zmluvy a v „oznámení veriteľa o schválení úveru“, keďže k tomuto došlo až dňa 23.08.2011.

K odvolacím dôvodom odvolací súd ešte uvádza, že je možné proces uzatvárania zmlúv rozdeliť a fázou návrhu a fázou jeho akceptácie, ale stále musí ísť o prijatie návrhu bez jeho podstatných zmien.

Ak nie je návrh akceptovaný v celom rozsahu, ide o nový návrh, ktorý musí byť prijatý druhou stranou. Ani prípadná zmluvná voľnosť a mechanizmus vzniku zmlúv, ktorý by mal byť dohodnutý v rozpore so zákonom upravujúcim uzatváranie zmlúv, nemôže mať za následok vznik platnej zmluvy. Ak teda žalovaný v časti zmluvy „údaje o schválenom úvere“ a v „oznámení veriteľa o schválení úveru“ uvádzal iné údaje ako údaje uvedené v žiadosti o poskytnutie revolvingového úveru, išlo o nový návrh, ktorý mala žalobkyňa prijať. Žalovaný teda nebol oprávnený sám jednostranne meniť akýkoľvek podstatný údaj. Je potrebné súhlasiť s názorom súdu prvej inštancie, že v žiadosti žalobkyne bol údaj týkajúci sa RPMN vo výške 70,01 %, pričom v oznámení veriteľa o schválení úveru RPMN predstavovala výšku 66,59 %. V tejto súvislosti neobstojí argument žalovaného, že RPMN nemôže byť predmetom dohody a že jej výpočet je konkrétne určený, jej výška však musí byť riadne určená a predstretá spotrebiteľovi v čase vzniku dohody. Nemôže byť zmenená jednostranným úkonom zo strany žalovaného. Správne preto súd prvej inštancie konštatoval, že zmluva platne nevznikla, z tohto dôvodu žalobe v časti o vydanie bezdôvodného obohatenia vyhovel. Odvolací súd poukazuje na § 451 ods. 1, 2, § 456, § 457 <aspi://module='ASPI'&link='40/1964%20Zb.%2523457'&ucin-k-dni='30.12.9999'> Občianskeho zákonníka s tým, že plnenie bez právneho dôvodu malo za následok vznik bezdôvodného obohatenia, ktoré je nutné vydať tomu, na úkor koho bolo získané. Keďže žalobkyňa vrátila žalovanému viac finančných prostriedkov ako jej bolo žalovaným poskytnutých, na vydanie bezdôvodného obohatenia bolo dôvodné zaviazat' žalovaného.

10. Vzťah medzi stranami sporu tak treba posudzovať podľa ustanovení Občianskeho zákonníka o bezdôvodnom obohatení.

Podľa § 451 Občianskeho zákonníka

(1) Kto sa na úkor iného bezdôvodne obohatí, musí obohatenie vydať.

(2) Bez dôvodným obohatením je majetkový prospech získaný plnením bez právneho dôvodu, plnením z neplatného právneho úkonu alebo plnením z právneho dôvodu, ktorý odpadol, ako aj majetkový prospech získaný z nepoctivých zdrojov.

Podľa § 456 Občianskeho zákonníka - Predmet bezdôvodného obohatenia sa musí vydať tomu, na úkor koho sa získal. Ak toho, na úkor koho sa získal, nemožno zistiť, musí sa vydať štátu.

Podľa § 457 Občianskeho zákonníka - Ak je zmluva neplatná alebo ak bola zrušená, je každý z účastníkov povinný vrátiť druhému všetko, čo podľa nej dostal.

11. Keďže žalovaný vzniesol námietku premlčania, súd sa primárne zaoberal jej posúdením.

11.1. Podľa § 107 Občianskeho zákonníka

(1) Právo na vydanie plnenia z bezdôvodného obohatenia sa premlčí za dva roky odo dňa, keď sa oprávnený dozvie, že došlo k bezdôvodnému obohateniu a kto sa na jeho úkor obohatil.

(2) Najneskôr sa právo na vydanie plnenia z bezdôvodného obohatenia premlčí za tri roky, a ak ide o úmyselné bezdôvodné obohatenie, za desať rokov odo dňa, keď k nemu došlo.

(3) Ak sú účastníci neplatnej alebo zrušenej zmluvy povinní navzájom si vrátiť všetko, čo podľa nej dostali, prihladne súd na námietku premlčania len vtedy, ak by aj druhý účastník mohol premlčanie namietat'.

11.2. Podľa čl. 2 ods.2 C.s.p. - Právna istota je stav, v ktorom každý môže legitímne očakávať, že jeho spor bude rozhodnutý v súlade s ustálenou rozhodovacou praxou najvyšších súdnych autorít; ak takej ustálenej rozhodovacej praxe niet, aj stav, v ktorom každý môže legitímne očakávať, že jeho spor bude rozhodnutý spravodlivo.

Podľa čl. 2 ods.3 C.s.p. - Ak sa spor na základe prihladnutia na prípadné skutkové a právne osobitosti prípadu rozhodne inak, každý má právo na dôkladné a presvedčivé odôvodnenie tohto odklonu.

11.3. Z vyššie citovaných článkov C.s.p. vyplýva, že súd sa môže od ustálenej súdnej praxe odkloniť iba v prípadoch skutkovej a právnej osobitosti a s dôkladným odôvodnením tohto odklonu.

11.4. Keďže okresný súd ctí precedenčnú záväznosť rozhodnutí NS SR ako najvyššej súdnej autority (bez selekcie, či sa mu právny názor NS SR hodí alebo nie) a v prejednávanej veci nevidí skutkové a právne osobitosti pre posudzovanie behu subjektívnej a objektívnej premlčacej lehoty, vychádza pri riešení tejto otázky z nasledujúcich rozhodnutí NS SR, keďže iné rozhodnutia NS SR im odporujúce podľa jeho vedomostí vydané neboli.

12. Okresný súd si je vedomý, že názor KS v Prešove na premlčanie bezdôvodného obohatenia, ktoré mal na úkor spotrebiteľa získať dodávateľ je takmer jednotný tak, ako je uvedené napr. v rozhodnutí

sp. zn. 5Co/12/2018 (aj keď sa týkal prípadu, kde zmluva o spotrebiteľskom úvere platne vznikla, avšak nemala zákonom vyžadované náležitosti):

O K otázke plynutia subjektívnej premlčacej doby odvolací súd poukazuje na zjednocujúce stanovisko občianskoprávneho a obchodnoprávneho kolégia Krajského súdu v Prešove zo dňa 20.02.2018, s ktorým sa plne stotožňuje, a v zmysle ktorého „Za rozhodujúci pre začiatok plynutia subjektívnej premlčacej doby pre uplatnenie práva na vydanie plnenia z bezdôvodného obohatenia podľa § 107 ods. 1 OZ treba považovať deň, kedy sa oprávnený v konkrétnom prípade dozvie o tom, že na jeho úkor došlo k bezdôvodnému obohateniu a kto ho získal. Vyžaduje sa skutočná, nielen predpokladaná vedomosť oprávneného o skutkových okolnostiach zakladajúcich bezdôvodné obohatenie a ktoré sú predpokladom uplatnenia práva na súde. Čas, kedy spotrebiteľ plní, je významný na účely objektívnej premlčacej doby (od kedy k bezdôvodnému obohateniu „došlo“) a nemožno ho bez ďalšieho spájať so začiatkom subjektívnej premlčacej doby len s poukazom na povinnosť poznať právo. Každý a teda aj spotrebiteľ je povinný poznať právo, no žiadny spotrebiteľ nemá povinnosť vedieť právo aj aplikovať. Tvrdenie spotrebiteľa o skutočnosti, na základe ktorej sa dozvedel o vzniku bezdôvodného obohatenia však aj spotrebiteľ musí preukázať a súd v súvislosti s tým umožní dodávateľovi použiť jeho procesné prostriedky“.

O K objektívnej premlčacej dobe odvolací súd uvádza, že žalovaný ako osoba dlhodobo podnikajúca na finančnom trhu má odbornú prevahu nad spotrebiteľom, ktorému poskytuje svoje služby, a preto možno od neho očakávať, že vo vzťahu k nemu sa bude správať poctivo. V predmete činnosti má okrem iného i poskytovanie úverov, teda jeho povinnosťou je poznať a dodržiavať právne predpisy vzťahujúce sa na poskytovanie úverov. Uvedené sa nedá potom hodnotiť inak ako úmyselné konanie zamerané na získanie bezdôvodného obohatenia bez právneho dôvodu. Aj keby odvolací súd pripustil, že žalovaný nechcel dojednať zmluvu so žalobkyňou v snahe získať prospech, ťažko možno uveriť, že žalovaný nevedel, čo môže takýmto konaním spôsobiť a pre prípad, že sa tak stane, že s tým nebol uzročený.

13. Objektívna premlčacia lehota:

KS v Žiline - 11Co/471/2014 - Odvolací súd po preskúmaní veci dospel k záveru, že prvostupňový súd, pokiaľ rozhodoval o vnesenej námietke premlčania, nepostupoval v súlade s citovanými ustanoveniami Občianskeho zákonníka a svoje rozhodnutie nezaložil na konkrétnych, výsledkami vykonaného dokazovania preukázaných skutočnostiach a tvrdeniach; odvolacím súdom zvolené riešenie nastolenej otázky, kedy sa navrhovateľ dozvedel o vzniku bezdôvodného obohatenia, je založené na chybnom právnom posúdení.

Odvolací súd nepovažuje za správny názor, že navrhovateľ vedomosť o tom, kedy vzniklo bezdôvodné obohatenie, nadobudol až doručením rozsudku Krajského súdu Žilina 9Co/154/2012 <<http://merit.slv.cz/9Co/154/2012>>, ktorým sa odporca v danom konaní (v súčasnosti navrhovateľ) domáhal nezaplatenia regresných súm (vyplatené invalidné dôchodky vo výške 1.878,10 eur) a v danom konaní išlo o dávku rozdielnu od tej, ktorá je predmetom tohto konania. Odvolací súd je toho názoru, že k vzniku bezdôvodného obohatenia došlo najskôr dňom zaplatenia poslednej splátky (22.12.2008) navrhovateľa voči odporcovi a k tomuto dňu sa viaže začiatok plynutia premlčacej doby práva na vydanie plnenia z bezdôvodného obohatenia. Oprávnený sa totiž dozvie o vzniku bezdôvodného obohatenia v okamihu, kedy preukázateľne získal informáciu o tých skutkových okolnostiach, na základe ktorých si môže urobiť dostatočný úsudok o tom, ktorá určitá (konkrétna) osoba je zodpovedná za vznik bezdôvodného obohatenia. Nemusí však ísť o nespochybniteľnú istotu o takomto zodpovedajúcom subjekte. Preto pokiaľ aj navrhovateľ získal informáciu o skutkových okolnostiach týkajúcich sa odporcu, ako za bezdôvodné obohatenie zodpovedajúceho subjektu po doručení rozsudku odvolacieho súdu v inej veci, tak nemožno konštatovať, že zo strany odporcu išlo o vznik bezdôvodného obohatenia úmyselným konaním, v ktorom prípade platí 10-ročná premlčacia doba. Zároveň odvolací súd konštatuje, že subjektívna lehota musí byť naplnená najneskôr s uplynutím objektívnej doby, ktorá je 3 roky, resp. u úmyselného konania 10 rokov. V danom prípade však v čase podania žaloby 3-ročná objektívna premlčacia doba (počítaná od vzniku bezdôvodného obohatenia) už uplynula a do úvahy by prichádzala z hľadiska relevantnosti len objektívna 10-ročná premlčacia doba, avšak neboli splnené podmienky pre jej aplikáciu, nakoľko zo spisového materiálu ani z tvrdených skutočností oboma účastníkmi konania nevyplývali také skutočnosti, ktoré by preukazovali úmysel odporcu získať právo na vydanie bezdôvodného obohatenia. Jednak z toho dôvodu, že odporca je presvedčený o správnosti svojho nároku a správnej aplikácie § 238 Zákona o sociálnom poistení na daný prípad a jednak z toho dôvodu, že ani navrhovateľ nepreukázal, že by odporca vo viacerých obdobných prípadoch založených na rovnakom skutkovom a právnom posúdení postupoval v rozpore s ust. § 238 ods. 1 Zákona o sociálnom poistení. Úmysel odporcu ohľadne získania bezdôvodného obohatenia nie je možné odvodzovať iba z

názoru odvolacieho súdu iba z jedného konania, a to vzhľadom na to, že tento právny záver je záväzný len pre danú vec. Osobitne za situácie, keď sa o vzniku bezdôvodného obohatenia účastníci dozvedeli zjavne až po uplynutí objektívnej 3-ročnej lehoty na vydanie plnenia z bezdôvodného obohatenia od momentu jeho vzniku. Preto v danom prípade je na mieste uplatnenie 3-ročnej objektívnej premlčacej doby, ktorá uplynula dňa 22.12.2011.

NS SR sp. zn. 5 Cdo/291/2015 (rozhodnutie o dovolaní voči rozsudku KS v Žiline sp. zn. 11Co/471/2014) - V konaní neboli zistené ani predložené také rozhodnutia súdov či záväzné judikáty, v ktorých by už sporná otázka regresu z titulu vyplatených dávok nemocenského voči zamestnávateľovi bola riešená a z ktorých by tak vyplývala nezákonnosť postupu žalovanej voči žalobcovi v čase vzniku bezdôvodného obohatenia a ktoré by dokazovali, že žalovaná mala vedomosť o nesprávnosti svojho postupu a o tom, že nemá zákonný podklad na vymáhanie regresných nárokov na dávkach nemocenského voči žalobcovi. Záver tohto súdu, že právo Sociálnej poisťovne na náhradu vyplatených plnení voči zamestnávateľovi nie je možné bez ďalšieho vyvodiť z ustanovenia § 238 ods. 1 zákona č. 461/2003 Z.z. z dôvodu porušenia predpisov na zaistenie bezpečnosti a ochrany zdravia pri práci, nevylučuje, že takýmto zavineným protiprávnym konaním zamestnávateľa v zmysle citovaného ustanovenia bude práve zavinené porušenie bezpečnostných predpisov v príčinnej súvislosti s vyplatením dávok. Keďže v konaní nebol preukázaný ani priamy ani nepriamy úmysel žalovanej získať bezdôvodné obohatenie na úkor žalobcu, nevznikol ani dôvod pre aplikáciu 10-ročnej objektívnej premlčacej doby. Z týchto dôvodov bol správny záver odvolacieho súdu, že právo žalobcu je premlčané, pretože 3-ročná objektívna premlčacia doba začala plynúť dňa 22. decembra 2008 (uhradením poslednej finančnej čiastky žalobcu v prospech žalovanej) a uplynula dňa 22. decembra 2011, t.j. pred podaním žaloby na súd dňa 8. februára 2013.

ÚS SR - III. ÚS 448/2017 (rozhodujúci o sťažnosti voči vyššie uvedeným rozhodnutiam KS v ZA a NS SR) - Sťažovateľ nasmeroval svoju sťažnosť proti rozhodnutiu krajského súdu i najvyššieho súdu, pričom opätovne zopakoval a predostrel svoj právny pohľad na vec prezentovaný pred všeobecnými súdmi. Uvádza, že napadnutými rozhodnutiami došlo k neprípustnému zásahu do jeho označených práv z dôvodu zaujatia nesprávneho právneho názoru k otázke premlčania bezdôvodného obohatenia. Tvrdenia krajského súdu i najvyššieho súdu o neúmyselnom obohatení žalovaného sú podľa názoru sťažovateľa „v hrubom rozpore so súdnou praxou s prvkami svojvôle a arbitrárnosti. Nakoľko išlo zo strany žalovaného o úmyselné obohatenie, platí 10-ročná objektívna premlčacia doba. Z hľadiska posúdenie subjektívnej premlčacej doby bolo pritom nesporné, že o bezdôvodnom obohatení som sa dozvedel až dňa 04.12.2012, kedy mi bol doručený zmeňujúci rozsudok Krajského súdu v Žiline sp. zn. 9Co 154/2012 <<http://merit.slv.cz/9Co154/2012>> zo dňa 11.10.2012, v ktorom krajský súd vyslovil neexistenciu práva žalovaného na akúkoľvek regresnú náhradu a celú vec účastníkom detailne (po cca 5 pojednávaní a jednej kasácii) účastníkom právne vysvetlil a zmenil rozsudok okresného súdu. Uvedený deň je rozhodujúcim pre začatie plynutia 2-ročnej subjektívnej premlčacej doby. Je nelogické, že by som žalovanému plnil za stavu, že by som mal vedomosť o neexistencii práva žalovaného. Ak by som túto vedomosť mal, logicky by som žalovanému nič neplatil. Subjektívna premlčacia doba tak logicky nemohla plynúť odo dňa vykonania platby.“ Sťažovateľ je tak presvedčený o tom, že nárok uplatnil včas v 2-ročnej subjektívnej a v 10-ročnej objektívnej premlčacej dobe. Zo strany žalovaného išlo o „hrubo nezákonné“ konanie, a preto ide o úmyselné obohatenie. Dôvodí, že právny omyl je podľa právnej teórie irelevantný a „je úplne nerozhodné, že si žalovaný sám vyložil (resp. skôr dotvoril) zákon podľa svojich potrieb a v môj neprospech. V danej veci navyše nešlo o žiaden právny omyl, ale o ciele konanie a zavádzanie mojej osoby. Rozhodujúcim pri bezdôvodnom obohatení bola skutočnosť, že žalovaný plnenie bez právneho dôvodu aktívne a úmyselne vymáhal a jeho celé konanie smerovalo k získaniu plnenia, na ktoré od počiatku nemal právny nárok, avšak žalovaný neustále prezentoval opak. Ide tak zreteľne o úmysel získať bezdôvodné obohatenie. Podstatné je, že v mojej veci žalovaný postupoval nezákonne a úmyselne sa obohatil, čo je nesporné.“ Pre účely overenia opodstatnenosti námietok predostretých sťažovateľom sa ústavný súd oboznámil s obsahom spisu vedeného okresným súdom pod sp. zn. 2 C 116/2013 <<http://merit.slv.cz/2C116/2013>> a v rámci neho i s napadnutým rozhodnutím sp. zn. 5 Cdo 291/2015 <<http://merit.slv.cz/5Cdo291/2015>> z 28. februára 2017, ktorým najvyšší súd dovolanie sťažovateľa zamietol. V jeho obsahu najvyšší súd konštatoval, že odvolací súd nárok žalobcu nezamietol z dôvodu uplynutia subjektívnej premlčacej doby či jej nesprávne určeného počiatku, ale z dôvodu, že už pred podaním žaloby došlo k uplynutiu objektívnej premlčacej doby. Najvyšší súd tento právny záver krajského súdu považoval za správny a v relevantnej časti odôvodnenia svojho rozhodnutia uviedol: „Pre stanovenie počiatku plynutia objektívnej premlčacej doby ... je rozhodujúci okamih, kedy bezdôvodné obohatenie vzniklo. Všeobecne je týmto dňom ten deň, kedy by si oprávnená osoba mohla svoje právo na vydanie bezdôvodného obohatenia uplatniť

po prvý krát, t.j. kedy by mohla podať žalobu (actio nata), pričom nie je rozhodujúce, či bola v situácii, ktorá mu uplatnenie práva prípadne znemožňovala ... Ide o objektívne určený počiatok behu premlčacej doby, ktorý sa odvíja od právnych skutočností, prípadne udalostí, ktorých vznik či existencia sú nezávislé od úrovne vedomia (znalostí) oprávneného subjektu zodpovednostného vzťahu. Odvolací súd správne určil počiatok plynutia objektívnej premlčacej doby na deň, kedy žalobca uhradil za žalovanú (ako tvrdil neoprávnené) poslednú splátku vyplateného nemocenského, t.j. 22. decembra 2008.“ Najvyšší súd ďalej v rámci odôvodnenia svojho rozhodnutia konštatoval, že Občiansky zákonník predpokladá 3-ročnú objektívnu premlčaciu dobu a 10-ročná premlčacia doba sa uplatní iba v prípade ak ten, kto sa domáha vydania bezdôvodného obohatenia tvrdí a preukáže, že bezdôvodné obohatenie bolo na jeho úkor získané úmyselne. Následne vychádzal z právnej úpravy zavinenia obsiahnutej v trestnom zákone (s. 8 napadnutého rozsudku najvyššieho súdu, pozn.) a uzavrel, že rozhodujúcim znakom úmyselného konania je predchádzajúca vedomosť subjektu, ktorý sa neoprávnené obohatil, o tom, že svojím konaním získava (úmysel priamy) alebo získať môže (úmysel nepriamy) plnenie, ktoré mu nepatrí a na ktoré nemá nárok. Aplikujúc uvedené na prípad sťažovateľa zhrnul, že „žalobca v konaní netvrdil ani nepreukázal (a ani odvolací súd nezistil) žiadne také skutkové okolnosti, ktoré by viedli k záveru, že žalovaná pri vymáhaní regresného nároku podľa zákona č. 461/2003 <<https://www.slov-lex.sk/pravne-predpisy/SK/ZZ/2003/461/>> Z. z. postupovala s úmyslom získať od žalobcu plnenie, na ktoré nemá nárok a ani také okolnosti, ktoré by preukazovali vedomosť žalovanej (resp. jej zamestnanca) o tom, že koná v rozpore so zákonom a neoprávnené vymáha regresný nárok. Skutočnosť, že žalovaná aktívne vymáhala peňažné plnenie od žalobcu nepreukazuje jej vedomosť o tom, že na plnenie, ktoré vymáhala nemala nárok a získavala ho bez právneho dôvodu, ani jej úmysel obohatiť sa týmto spôsobom na úkor žalobcu. Povinnosť žalovanej postupovať aktívne a vymáhať škodu od tretích osôb, ktorá vznikla výplatou dávok v dôsledku ich zavineného protiprávneho konania, jej ako verejnoprávnej inštitúcii poverenej plnením úloh v zmysle zákona č. 461/2003 <<https://www.slov-lex.sk/pravne-predpisy/SK/ZZ/2003/461/>> Z.z. vyplýva priamo zo zákona.“ K tomu ústavný súd dodáva, že vedomosť žalovanej o tom, že plnenie jej nepatrí alebo jej bolo poskytnuté omylom, sa neprezumuje. Sťažovateľ, ktorý sa domáha vrátenia plnenia, musí preukázať, že žalovaná vedela alebo z okolností musela predpokladať, že jej vyplatená suma nepatrí, čo sa v danom prípade nepreukázalo. Citujúc z odôvodnenia napadnutého rozhodnutia „žalovaná počas celého konania zastávala názor, že postupovala v súlade s § 238 zákona a uviedla aj argumenty na podporu svojich tvrdení, pričom neuviedla, že by svoj postup v obdobných prípadoch ako u žalobcu akokoľvek menila. V konaní neboli zistené ani predložené také rozhodnutia súdov či záväzné judikáty, v ktorých by už sporná otázka regresu z titulu vyplatených dávok nemocenského voči zamestnávateľovi bola riešená a z ktorých by tak vyplývala nezákonnosť postupu žalovanej voči žalobcovi ... a ktoré by dokazovali, že žalovaná mala vedomosť o nesprávnosti svojho postupu a o tom, že nemá zákonný podklad na vymáhanie regresných nárokov na dávkach nemocenského voči žalobcovi. ... Keďže v konaní nebol preukázaný ani priamy ani nepriamy úmysel žalovanej získať bezdôvodné obohatenie na úkor žalobcu, nevznikol ani dôvod pre aplikáciu 10-ročnej objektívnej premlčacej doby. Z týchto dôvodov bol správny záver odvolacieho súdu, že právo žalobcu je premlčané, pretože 3-ročná objektívna premlčacia doba začala plynúť dňa 22. decembra 2008 (uhradením poslednej finančnej čiastky žalobcu v prospech žalovanej) a uplynula dňa 22. decembra 2011, t.j. pred podaním žaloby na súd dňa 8. februára 2013.“.

Vo vyššie uvedenej línii pokračuje NS SR aj v aktuálnom rozhodnutí sp.zn. 1Cdo/238/2017 - 18. V prejednávanej veci odvolací súd posúdil bezdôvodné obohatenie žalovaného ako úmyselné, pričom konštatoval nepriamy úmysel žalovaného získať majetkový prospech bez právneho dôvodu na úkor žalobkyne. Z napadnutého rozsudku odvolacieho súdu možno vyvodiť, že uvedený nepriamy úmysel žalovaného je daný určitými faktormi a okolnosťami, ktoré spočívajú v profesionálnosti a odbornosti žalovaného, v dlhoročnom pôsobení žalovaného na finančnom trhu v oblasti poskytovania úverov a pôžičiek, v úmysle žalovaného dosiahnuť zisk dojednaním nekorektných úrokov a odplaty a taktiež v množstve súdnych sporov nebankových subjektov so spotrebiteľmi.

19. Tu dovolací súd konštatuje, že samotné všeobecné skutočnosti (fakty) o profesionálnom podnikateľskom postavení nebankových subjektov v oblasti poskytovania úverov a doterajšia súdna prax týkajúca sa ochrany spotrebiteľov v obdobných prípadoch samé o sebe nemôžu bez ďalšieho zakladať nepriamy úmysel nebankového subjektu (veriteľa). Ako už bolo vyššie uvedené, v predmetnom prípade je nutné dôsledne skúmať vôľovú a vedomostnú zložku zavinenia aplikujúc analógiu podľa trestného práva hmotného pri právnom posúdení formy zavinenia, a to s dôrazom na čas konania protiprávneho úkonu, resp. získania neoprávneného majetkového prospechu. Pri bezdôvodnom obohatení je preto dôležité zistiť, kedy k obohateniu došlo z objektívneho hľadiska a v tom čase preukázať úmysel veriteľa, resp. jeho zavinenie, aby bolo možné jednoznačne posúdiť, či je potrebné aplikovať 3-ročnú alebo 10-

ročnú premlčaciu lehotu. Z uvedeného teda zákonite vyplýva, že v prvom rade je potrebné správne právne posúdiť, z akého dôvodu došlo k bezdôvodnému obohateniu v zmysle § 451 ods. 2 OZ. Iná situácia nastáva napr. pri bezdôvodnom obohatení bez právneho dôvodu ako pri bezdôvodnom obohatení z neplatného právneho úkonu z časového hľadiska, kedy k obohateniu reálne došlo. Až po správnom určení okamihu, kedy k obohateniu došlo, je možné pristúpiť ku skúmaniu zavinenia veriteľa, pričom dôkazné bremeno zaťažuje žalobcu. Žalobca musí preukázať, že v čase kedy došlo k obohateniu, mal žalovaný úmysel získať majetkový prospech na jeho úkor. V prípade nepreukázania úmyslu žalovaného (vedomostnej aj vôľovej zložky úmyslu) musí byť aplikovaná všeobecná trojročná objektívna lehota.

21. Dovolací súd preto konštatuje, že právny záver odvolacieho súdu ohľadne toho, že samotný fakt, že nebankový subjekt poskytujúci úver spotrebiteľovi je v postavení profesionálneho podnikateľa vo všeobecnosti bez ďalšieho nemôže zakladať úmysel tohto nebankového subjektu bezdôvodne sa obohatiť na úkor spotrebiteľa. Z uvedeného vyplýva, že právne posúdenie objektívnej premlčacej lehoty súdmi nižších inštancií bolo nesprávne.

10.1. V prejednávanej veci žalobca uskutočnil posledný výber finančných prostriedkov dňa 24.09.2014 a poslednú platbu v prospech žalobcu dňa 23.03.2015. Objektívna premlčacia lehota na vrátenie plnenia poskytnutého bez právneho dôvodu (keďže zmluva nevznikla) tak začala plynúť dňa 24.03.2015 a uplynula dňa 24.03.2018. Žaloba podaná na súde dňa 12.07.2018, tak bola podaná po uplynutí objektívnej premlčacej lehoty a preto jej nebolo možné vyhovieť. Žiadny ani nepriamy úmysel žalobcom sa bezdôvodne obohatiť zo strany žalovaného preukázaný nebol. O tom, že takýto úmysel neexistoval a že žalobca vychádzal z platnosti zmluvy svedčia jednak Obchodné podmienky podľa čl. II. odsek 8, ktorých - Klient súhlasí s tým, že Banka si vyhradzuje právo c) stanoviť výšku Úverového rámca a Štandardnej splátky na základe vyhodnotenia klientom predložených dokladov a podľa interných pravidiel Banky. Ak klient zmeny neodmietne v lehote 30 dní od zaslania potvrdzujúceho listu o zmenách, resp. ak v tejto lehote uskutoční transakciu, platí, že zo zmenami súhlasí. Predmetné ustanovenie však považuje súd za neplatné, keďže v spotrebiteľských vzťahoch nie je odklon od kontraktčných pravidiel OZ možný. K všeobecnej námietke, že žalovaný ako osoba pôsobiaca na finančnom trhu má poznať zákonné predpisy súd len dodáva, že aj právny zástupca žalobcu ako osoba práva znalá, vychádzal nesprávne z platnosti zmluvy.

14. Subjektívna premlčacia lehota:

Podľa NS SR sp. zn. 3Cdo/167/2017 - Okresný súd Liptovský Mikuláš (ďalej len „súd prvej inštancie“) rozsudkom zo 14. júna 2016 č.k. 5 C 49/2016-67 zamietol žalobu, ktorou sa žalobkyňa domáhala, aby žalovanej bola uložená povinnosť zaplatiť jej sumu 2 863,98 € s príslušenstvom, ktorá predstavuje bezdôvodné obohatenie žalovanej získané na úkor žalobkyne. Vychádzal z nasledujúceho: V zmysle § 4 ods. 2 písm. g/ zákona č. 258/2001 Z.z. podstatnou náležitosťou zmluvy o spotrebiteľskom úvere bol okrem všeobecných náležitostí aj údaj o ročnej percentuálnej miere nákladov (ďalej len „RPMN“). V danom prípade tento údaj v uzatvorených zmluvách absentoval, preto sa malo vychádzať z toho, že úver je poskytnutý bezúročne a sumy vyplatené nad výšku poskytnutého úveru predstavujú bezdôvodné obohatenie. Súd prvej inštancie poukázal na to, že žalovaná vo vyjadrení k žalobe účinne vzniesla námietku premlčania práva žalobkyne na vydanie bezdôvodného obohatenia. Konštatoval, že k jeho premlčaniu došlo tak v subjektívnej dvojročnej premlčacej dobe, ako aj v objektívnej trojročnej premlčacej dobe (§ 107 ods. 1 a 2 Občianskeho zákonníka). Zákon č. 258/2001 Z.z. bol vyhlásený v Zbierke zákonov a dňom jeho uverejnenia platí domnienka, že sa stal známy pre každého, koho sa týka. Treba preto vychádzať z toho, že žalobkyňa v čase uzavretia zmluvy vedela, že ak v zmluvách chýba údaj o RPMN, úver je bezúročný a bez poplatkov. Jej tvrdenia, že o bezdôvodnom obohatení sa (subjektívne) dozvedela až po vysvetlení, ktoré jej podal právny poradca približne 2 mesiace pred podaním žaloby, považoval za účelové. Podľa názoru súdu prvej inštancie sa žalobkyňa reálne dozvedela, že na jej úkor došlo k bezdôvodnému obohateniu dňom, v ktorom zaplatila úrok, ktorý nebola povinná zaplatiť (pri prvej zmluve 22. júna 2006, pri druhej zmluve 23. mája 2007 a pri tretej zmluve 22. apríla 2008). Objektívna trojročná premlčacia doba jej začala plynúť okamihom získania bezdôvodného obohatenia žalovanou, to znamená pri prvej zmluve 30. októbrom 2006, pri druhej zmluve 24. augustom 2007 a pri tretej zmluve 22. aprílom 2008. Pokiaľ bola žaloba podaná na súde až 11. apríla 2016, bolo ňou uplatnené premlčané právo. Za nenáležitú označil pritom súd prvej inštancie argumentáciu žalobkyne o desaťročnej objektívnej premlčacej dobe. Žalovaná sa totiž nedopustila úmyselného konania, predpokladom ktorého je vedomosť konajúceho, že sa bezdôvodne obohacuje; to v jej prípade preukázané nebolo.

Na odvolanie žalobkyne Krajský súd v Žiline (ďalej len „odvolací súd“) rozsudkom z 9. novembra 2016 sp. zn. 7 Co 302/2016 napadnutý rozsudok potvrdil ako vecne správny. Odvolací súd poukázal na to,

že pre začiatok plynutia subjektívnej premlčacej doby je rozhodujúci deň, keď sa oprávnený dozvie, že došlo k bezdôvodnému obohateniu, a kto sa na jeho úkor bezdôvodne obohatil. Oprávnený sa dozvie o vzniku bezdôvodného obohatenia a o tom, kto sa na jeho úkor obohatil vtedy, keď skutočne (preukázateľne) zistí skutkové okolnosti, na základe ktorých môže podať žalobu o vydanie plnenia z bezdôvodného obohatenia, t.j. keď nadobudne vedomosť o rozsahu bezdôvodného obohatenia a o osobe obohateného, a to bez ohľadu na to, že sa o týchto skutočnostiach mohol dozvedieť aj skôr. To, kedy oprávnený získal informácie o právnej stránke možnosti domáhať sa vydania bezdôvodného obohatenia (napríklad o tom, ako možno právne kvalifikovať jeho nárok), nie je pri posudzovaní okamihu začatia plynutia subjektívnej premlčacej doby vôbec relevantné [odvolací súd v súvislosti s tým poukázal na právne závery vyjadrené v rozhodnutí Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) sp. zn. 1 Cdo 67/2011]. Rozhodujúcim pritom je, že zákon č. 258/2001 Z.z. priamo ustanovuje, kedy sa úver považuje za bezúročný a bez poplatkov. I keď je v danom prípade žalobkyňou spotrebiteľka práva neznalá, bolo by neprímeranou ochranou jej práva, pokiaľ by bol začiatok plynutia subjektívnej premlčacej doby posunutý na deň, kedy sa od svojho právneho poradcu dozvedela, že žalovaná sa na jej úkor obohatila. Podľa názoru odvolacieho súdu, zhodného s názorom súdu prvej inštancie, subjektívna dvojročná premlčacia doba na vydanie bezdôvodného obohatenia uplynula v danom prípade pred podaním žaloby. Súd prvej inštancie bol preto povinný prihliadnuť na námietku premlčania dôvodne vznesenú žalovanou, v dôsledku ktorej nemohol žalobkyňi priznať premlčané právo. Podľa právneho názoru odvolacieho súdu žalobkyňa nepríliehavo poukázala na rozhodnutie najvyššieho súdu sp. zn. 6 MCdo 9/2012, v zmysle ktorého princíp „vigilantibus iura scripta sunt“ v spotrebiteľských veciach v konkrétnych súvislostiach ustupuje dôležitejšiemu princípu, ktorým je ochrana práv spotrebiteľa. V danom prípade totiž žalovaná vznesla hmotnoprávnu námietku premlčania, na ktorú súd musel vziať zreteľ. Ak druhá strana účinne vznesla námietku premlčania, nemožno ani v prípade spotrebiteľa pripustiť odlišnú interpretáciu ustanovení zákona o plynutí subjektívnej premlčacej doby, v ktorej sa môže domáhať vydania bezdôvodného obohatenia.

Proti tomuto rozsudku odvolacieho súdu podala žalobkyňa dovolanie spísané advokátom, ktorý v článku II. dovolania výslovne uviedol, že podaný mimoriadny opravný prostriedok je prípustný podľa § 421 ods. 1 písm. b/ CSP, lebo napadnuté rozhodnutie, ktorým bol potvrdený prvoinštančný rozsudok, záviselo od vyriešenia právnej otázky v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu zatiaľ ešte nevyriešenej. Podľa presvedčenia žalobkyne odvolací súd založil rozhodnutie na nesprávnom právnom názore, ktorým de facto zotrel rozdiel medzi subjektívnou a objektívnou premlčacou dobou. Žalobkyňa, plniac svoje povinnosti z úverových zmlúv, poskytovala - ako spotrebiteľka - žalovanej peňažné plnenia, pričom nemala vedomosť o tom, že v zmluve chýba nejaká náležitosť, v dôsledku ktorej je úver bezúročný a bez poplatkov. Ficcia znalosti právnych predpisov sa v jej prípade nemôže uplatniť. Odvolacím súdom prijatý právny názor o začiatku plynutia subjektívnej premlčacej doby je nepodložený výsledkami vykonaného dokazovania a priečiaci sa zákonu (§ 102 ods. 1 Občianskeho zákonníka). Skutočnú vedomosť o tom, že žalovaná sa na jej úkor bezdôvodne obohatila, získala žalobkyňa až po právnej porade 26. januára 2016, bezprostredne po ktorej udelila plnú moc svojmu právnenému zástupcovi, aby ju zastupoval v danom spore. Od tohto dňa do podania žaloby neuplynula žiadna premlčacia doba. Zdôraznila, že pre začatie plynutia subjektívnej premlčacej doby je nevyhnutné preukázať vedomosť jednak o vzniku bezdôvodného obohatenia, jednak o tom, kto sa bezdôvodne obohatil. V danom prípade výsledky vykonaného dokazovania nepreukázali, že by žalobkyňa získala takúto vedomosť pred 26. januárom 2016. Z týchto dôvodov dovolateľka žiadala napadnutý rozsudok zrušiť a vec vrátiť na ďalšie konanie. V danom prípade právna otázka, ktorú dovolateľka nastolila v dovolaní, bola už dovolacím súdom vyriešená. Najvyšší súd v rozhodnutí sp. zn. 1 Cdo 67/2011 pripomenul, že právo na vydanie plnenia z bezdôvodného obohatenia sa premlčí za dva roky odo dňa, keď sa oprávnený dozvie, že došlo k bezdôvodnému obohateniu a kto sa na jeho úkor obohatil (§ 107 ods. 1 Občianskeho zákonníka). Najneskôr sa právo na vydanie plnenia z bezdôvodného obohatenia premlčí za tri roky, a ak ide o úmyselné bezdôvodné obohatenie, za desať rokov odo dňa, keď k nemu došlo (§ 107 ods. 2 Občianskeho zákonníka). Najvyšší súd tu konštatoval, že v prípade práva na vydanie plnenia z bezdôvodného obohatenia zákon ustanovuje dvojročnú subjektívnu a trojročnú, resp. desaťročnú objektívnu premlčaciu dobu. Ich vzájomný vzťah je taký, že pokiaľ skončí plynutie jednej z nich a dôjde k vzneseniu námietky premlčania, premlčané právo nemožno oprávnenému priznať. Objektívna premlčacia doba začína plynúť od okamihu, keď k bezdôvodnému obohateniu skutočne (fakticky) došlo, a to bez ohľadu na to, či oprávnený o ňom vedel alebo nie. Pre začiatok plynutia subjektívnej premlčacej doby je rozhodujúci deň, keď sa oprávnený dozvie, že došlo k bezdôvodnému obohateniu a kto sa na jeho úkor bezdôvodne obohatil. Keďže oprávnený sa o bezdôvodnom obohatení nemôže dozvedieť skôr, ako vzniklo, ani subjektívna premlčacia doba nemôže začať plynúť skôr ako objektívna. Oprávnený sa

dozvie o vzniku bezdôvodného obohatenia a o tom, kto sa na jeho úkor obohatil vtedy, keď skutočne (preukázateľne) zistí skutkové okolnosti, na základe ktorých môže podať žalobu o vydanie plnenia z bezdôvodného obohatenia, t. j. keď nadobudne vedomosť o rozsahu bezdôvodného obohatenia a o osobe obohateného, a to bez ohľadu na to, že sa o týchto skutočnostiach mohol dozvedieť aj skôr.

Pre účely preskúmaného prípadu treba osobitne poukázať na tú časť odôvodnenia rozhodnutia najvyššieho súdu sp. zn. 1 Cdo 67/2011, v ktorej uviedol, že „to, kedy sa oprávnený dozvedel (dospel k záveru), ako jeho nárok vyplývajúci z týchto skutkových okolností možno právne kvalifikovať, nie je pri posudzovaní okamihu začatia plynutia subjektívnej premlčacej doby vôbec relevantné. To znamená, že oprávnený sa dozvie, že došlo k bezdôvodnému obohateniu a kto sa na jeho úkor obohatil (§ 107 ods. 1 Občianskeho zákonníka), keď získa znalosť tých skutkových okolností, z ktorých je možné vyvodiť zodpovednosť za bezdôvodné obohatenie“.

K obdobným právnym záverom dospel najvyšší súd tiež v rozhodnutí sp. zn. 5 Cdo 121/2009, v ktorom uviedol, že pre začiatok behu dvojročnej subjektívnej premlčacej doby je rozhodný deň, kedy sa oprávnený v konkrétnom prípade skutočne dozvie o tom, že došlo na jeho úkor k získaniu bezdôvodného obohatenia a kto ho získal. Pre záver dozvedieť sa o tom, že došlo k bezdôvodnému obohateniu a o tom, kto ho získal, je vždy rozhodujúce zistenie „skutkového stavu“ (poznámka dovolacieho súdu: teda nie posúdenie jeho právnej kvalifikácie).

Na podklade uvedeného dovolací súd konštatuje, že žalobkyňa nedôvodne tvrdí, že právna otázka, ktorú nastolila v dovolaní, nebola ešte dovolacím súdom vyriešená. Na tom nemôže nič zmeniť nesúhlas žalobkyne založený na jej skutkových tvrdeniach, v zmysle ktorých sa o okolnostiach významných z hľadiska určenia začiatku plynutia subjektívnej premlčacej doby dozvedela v iný deň, než uviedol odvolací súd.

Dovolací súd k predchádzajúcim bodom poznamenáva, že pri argumentácii akýmkoľvek súdnym rozhodnutím treba vždy jeho text vnímať v kontexte konania, v ktorom bolo rozhodnutie vydané. V danom prípade žalobkyňa nenáležite poukazuje na rozhodnutie najvyššieho súdu sp. zn. 6 MCdo 9/2012 [a v ňom vyjadrený právny názor (že princíp „vigilantibus iura scripta sunt“ ustupuje v spotrebiteľských veciach v závislosti od konkrétnych okolností princípu dôležitejšiemu, ktorým je ochrana práv spotrebiteľa)] vydané v skutkovo a právne odlišnej (exekučnej) veci, líšiacej sa od predmetného sporu žalobkyne a žalovanej nielen z hľadiska podstaty a účelu konania, ale aj procesného postavenia spotrebiteľa. Nie bezvýznamnou je tu tiež okolnosť, že v konaní sp. zn. 6 MCdo 9/2012 poukázal najvyšší súd na uvedený princíp v súvislosti s riešením procesnej otázky (oprávnenia exekučného súdu skúmať právomoc rozhodcovského súdu vydať rozhodcovský rozsudok); v danom prípade ale žalovaná v dovolaní vzťahuje uplatnenie tohto princípu na riešenie hmotnoprávnej otázky (začiatok plynutia subjektívnej premlčacej doby).

14.1. NS SR tak rozhodol v súlade s právnymi názormi ako prevažujúcej praxe krajských súdov iných ako KS v Prešove, tak aj v súlade s názormi vyslovenými v českej súdnej praxi, kde podľa O NS ČR sp. zn. 26Cdo/785/2011 - „Pro počátek subjektivní promlčecí doby podle § 107 odst. 1 <<http://www.beck-online.cz/bo/document-view.seam?documentId=onrf6mjzgy2f6nbqfzygmmjqq4>> ObčZ je v případě bezdůvodného obohacení získaného plněním z neplatné smlouvy rozhodující vědomost oprávněného o těch skutkových okolnostech, z nichž lze dovodit, že smlouva, z níž bylo plněno, je neplatná. Není přitom významné, zda oprávněný má takové právní znalosti, aby byl subjektivně schopen posoudit uvedené skutkové okolnosti a zjistit, že smlouva, podle níž plnil, neplatná skutečně je. Podle právní teorie (srovnej např. Švestka, J., Spáčil, J., Škárová, M., Hulmák, M. a kol. Občanský zákoník <<http://www.beck-online.cz/bo/document-view.seam?documentId=onrf6mjzgy2f6nbq>> I. § 101 - 110. Komentář. 2. vydání. Praha: C.H. Beck, 2009, 609 s.) i praxe (např. usnesení Nejvyššího soudu ze dne 16. 9. 2010, sp. zn. 30 Cdo 446/2009 <<http://www.beck-online.cz/bo/document-view.seam?documentId=njptembrgbpxm6lcmvzf63ttl4ytmnjw>>) je pro počátek běhu dvouleté subjektivní promlčecí doby podle § 107 odst. 1 <<http://www.beck-online.cz/bo/document-view.seam?documentId=onrf6mjzgy2f6nbqfzygmmjqq4>> obč. zák. rozhodný okamžik, kdy se oprávněný v konkrétním případě skutečně dozví o tom, že došlo na jeho úkor k získání bezdůvodného obohacení a kdo jej získal. V případě bezdůvodného obohacení získaného plněním z neplatné smlouvy je takovou rozhodující vědomostí znalost oprávněného těch skutkových okolností, z nichž lze dovodit, že smlouva, z níž bylo plněno, je neplatná. Není přitom významné, zda oprávněný má takové právní znalosti, aby byl subjektivně schopen posoudit uvedené skutkové okolnosti a zjistit, že smlouva, podle níž plnil, je neplatná (srov. usnesení Nejvyššího soudu ČR ze dne 18. 3. 2008, sp. zn. 28 Cdo 3977/2007 <<http://www.beck-online.cz/bo/document-view.seam?documentId=njptembqhfpgwxzwegyeta>>). V souzené věci byla okolnost, že nájemní smlouva byla uzavřena bez souhlasu obecního úřadu a že podnájemní smlouvou jsou předmětné prostory pronajímány k účelu, ke kterému nejsou stavebně určeny, žalobkyni

známa již při uzavření těchto smluv (viz skutková zjištění, jež nelze v dovolacím řízení úspěšně zpochybnit). Odvolací soud se tak při posouzení začátku běhu subjektivní promlčecí doby od ustálené judikatury neodchýlíl.“

O ÚS ČR sp. zn. III. ÚS 258/03 - Přijetí závěrů obecného soudu o obsahu právního úkonu (smlouvy) je posouzením právním, představuje autoritativní interpretaci právně relevantního projevu soukromé vůle, není tedy zjištěním skutkovým, nýbrž činěním právních poznatků (viz shodně usnesení sp. zn. III. ÚS 280/03 <<http://www.beck-online.cz/bo/document-view.seam?documentId=njptembqgnpws2lj52xgzshaya>>). Skutkovými jsou v této souvislosti toliko zjištění faktuální (nikoli ale zjištění povinností), čili zjištění samotné existence právního úkonu, identifikace jeho subjektů, je-li učiněn v písemné formě, ověření pravosti listiny, konstatování znění textu apod.

O NS ČR sp. zn. 33Odo/1688/2005 - již v rozsudku ze dne 29. října 1999, sp. zn. 2 Cdon 1548/97 <<http://www.beck-online.cz/bo/document-view.seam?documentId=njptcojzg5ptex3dmrxw4xzrgu2dq>>, uveřejněném ve Sbírce soudních rozhodnutí a stanovisek pod č. R 73/2000, vyslovil Nejvyšší soud ČR názor, že zjišťuje-li soud obsah smlouvy, a to i pomocí výkladu projevů vůle, jde o skutkové zjištění, zatímco dovozuje-li z právního úkonu konkrétní práva a povinnosti účastníků právního vztahu, jde již o aplikaci práva na zjištěný skutkový stav, tedy o právní posouzení. Obdobně v rozsudku ze dne 31. října 2001, sp. zn. 20 Cdo 2900/99 <<http://www.beck-online.cz/bo/document-view.seam?documentId=njptembqgfpemc7mmsg6xzshedydaxzzhe>>, publikovaném v časopise Soudní judikatura pod č. 46/2002, uvedl dovolací soud, že činí-li soud z obsahu smlouvy (případně z dalších pramenů) zjištění o tom, co bylo jejími účastníky ujednáno, dospívá ke skutkovým zjištěním; vyvozuje-li poté, jaká práva a povinnosti odtud pro účastníky vyplývají, formuluje závěry právní, resp. jde o právní posouzení věci.

O KS v Trenčine sp. zn. 17Co/341/2017 - Vedomosť o tom, že zmluva neobsahuje údaje podľa § 9 ods. 2 zákona č. 129/2010 Z. z. je potrebné na strane žalobkyne viazať k okamžiku podpisu zmluvy. Podpis predstavuje prejav súhlasu s písomným právnym úkonom. Ako prejav súhlasu teda logicky zahŕňa aj prejav znalosti obsahu. Pre posúdenie okamžiku vzniku vedomosti žalobkyne o tom, že žalovanému uhrádza platby nad rámec poskytnutej istiny je významné, kedy žalobkyňa preukázateľne získala informácie, na základe ktorých si mohla urobiť dostatočný úsudok o tom, že jej platby titulom predmetnej úverovej zmluvy presiahli v úhrne výšku istiny úveru poskytnutej zo strany žalovaného. Tým, že splátky úveru uhrádza sám dlžník v jemu známej výške, je možné úsudok o okamžiku zaplatenia sumy zodpovedajúcej istine urobiť na základe jednoduchého matematického výpočtu. Preto sa dlžník musí dozvedieť o tom, že platí veriteľovi nad rámec poskytnutej istiny súčasne s okamihom, kedy uhradí splátku, ktorou poskytnutú istiny preplatí.

Koniec koncov aj KS v PO vo veci sp. zn. 11Co/46/2017 uviedol - V danom prípade by bola zachovaná len premlčacia doba za predpokladu, že zo strany žalovaného išlo o úmyselné bezdôvodné obohatenie sa. Pri úmyselnom bezdôvodnom obohatení sa musí byť nespochybniteľným spôsobom preukázaný úmysel, a to či už priamy alebo nepriamy, smerovaný k bezdôvodnému obohacovaniu sa, a musí existovať v čase získania bezdôvodného obohatenia. O zákonných nedostatkoch spotrebiteľskej zmluvy sa žalobkyňa mohla dozvedieť z platnej právnej úpravy a takto hájiť svoje práva. Aj odvolací súd sa stotožnil s námietkou žalovaného, že nárok je premlčaný uplynutím tak subjektívnej, ako aj objektívnej premlčacej lehoty a žalobu v tejto časti zamietol pre nepreukázanie úmyslu žalovaného bezdôvodne sa obohatiť.

15. Podľa okresného súdu teda v prípade, ak bezdôvodné obohatenie má vzniknúť na základe toho, že došlo k plneniu bez právneho dôvodu (z neexistujúcej zmluvy), tak skutkové okolnosti svedčiace o bezdôvodnom obohatení (aj vzhľadom na jasnosť ustanovení OZ o kontraktačnom procese) má spotrebiteľ k dispozícii už poskytnutím plnenia. To, či tieto skutkové okolnosti vie/nevie právne vyhodnotiť už relevantné nie je (obdobne KS v TN sp. zn. 17Co/315/2017 - Ad 1. Vedomosť o obsahu práva je ovládaná zásadou „Neznalosť práva neospravedlňuje.“ Znalosť práva sa u jeho adresátov nevyvrátiteľne predpokladá a inak tomu nemôže byť ani v prípade posudzovania jeho znalosti, ako východiska pre vedomosť o bezdôvodnom obohatení. Za okamžik vzniku skutočnej vedomosti o obsahu práva je potrebné považovať deň účinnosti právneho predpisu. Pre uvedenú zložku vedomia oprávneného o bezdôvodnom obohatení platí, že aj pri posudzovaní skutočnej vedomosti oprávneného o bezdôvodnom obohatení v zmysle § 107 ods. 1 OZ <<https://www.slov-lex.sk/pravne-predpisy/SK/ZZ/1964/40/>> je potrebné vychádzať z normatívnych konštrukcií právnych domniek a nimi predpokladaný stav je potrebné považovať za daný aj z hľadiska skutočnej vedomosti oprávneného. V prípade právnej domnienky, akou je znalosť práva dokonca nevyvrátiteľné. Ad 2. Vedomosť o tom, že zmluva neobsahuje údaje podľa § 9 ods. 2 zák. č. 129/2010 Z.z. <<https://www.slov-lex.sk/pravne-predpisy/SK/ZZ/2010/129/>>

> je potrebné na strane žalobkyne viazať k okamžiku podpisu zmluvy. Podpis predstavuje prejav súhlasu s písomným právnym úkonom. Ako prejav súhlasu teda logicky zahŕňa aj prejav znalosti obsahu.). Keďže posledná platba zo strany žalobcu bola poskytnutá dňa 23.03.2015, tak subjektívna premlčacia lehota na vrátenie plnenia poskytnutého bez právneho dôvodu (keďže zmluva nevznikla) začala plynúť dňa 24.03.2015 a uplynula dňa 24.03.2017. Žaloba podaná na súde dňa 12.07.2018, tak bola podaná po uplynutí subjektívnej premlčacej lehoty a preto jej nebolo možné vyhovieť.

16. Neprijateľnosť zmluvnej podmienky. Keďže zmluva nevznikla, neexistuje ani zmluvná podmienka neprijateľnosti, ktorej sa žalobca domáha, preto žaloba v tejto časti bola bez ďalšieho zamietnutá.

2. Na základe odvolania žalobcu KS v Prešove uznesením č.k. 12Co/48/2019 - 119 rozsudok OS Prešov zrušil.

2.1. KS v Prešove uviedol:

11. K námietke nesprávne zisteného skutkového stavu odvolací súd na tomto mieste zdôrazňuje, že dokazovanie je procesný postup, ktorý je založený na vykonávaní jednotlivých dôkazných prostriedkov súdom a ich následnom zhodnotení. Význam dokazovania teda spočíva v získavaní dôležitých poznatkov na základe ktorých súd stanoví skutkový stav v prejednávanej veci a z ktorého potom vychádza a na ktorý následne aplikuje aj konkrétnu právnu normu, resp. právne normy, teda rozhoduje. Zistenie skutkového stavu, ktoré objektívne zodpovedá stavu veci je jednou z najdôležitejších činností v rámci sporového konania, pretože je základným predpokladom vôbec pre rozhodnutie súdu. Dôkazmi overený skutkový stav je významný však aj z hľadiska posúdenia správnosti tvrdení strán sporu a unesenia dôkazného bremena, ktoré je predpokladom ich úspešnosti, a to obzvlášť v sporovom konaní (primerane rozsudok NS SR sp. zn. 4Cdo/256/2012). Odvolací súd tiež zdôrazňuje aj to, že súd nemusí rozhodovať v súlade so skutkovým a právnym názorom strany sporu a procesný postoj strany sporu zásadne nemôže bez ďalšieho dokazovania implikovať povinnosť súdu akceptovať návrhy, procesné úkony a obsah opravných prostriedkov a rozhodovať podľa nich. Súdny sú povinné na všetky uvedené procesné úkony primeraným, zrozumiteľným a ústavne akceptovateľným spôsobom reagovať v súlade s platným procesným poriadkom, s to aj pri rešpektovaní druhu civilného procesu, v ktorom strana sporu uplatňuje svoj nárok alebo sa bráni proti jeho uplatneniu, prípadne štádia civilného procesu. Z obsahu spisu mal odvolací súd za preukázané, že táto odvolacia námietka bola naplnená, pretože sa súd prvej inštancie nezaoberal zistením skutočnosti, kedy sa žalobkyňa dozvedela o tom, že žalovaný sa na jej úkor bezdôvodne obohatil, resp. sa bezdôvodne obohacuje.

12. K nesprávnemu právnemu posúdeniu veci odvolací súd uvádza, že právnym posúdením je činnosť súdu, pri ktorej zo skutkových zistení vyvodzuje právne závery a aplikuje konkrétnu právnu normu na zistený skutkový stav. Nesprávnym právnym posúdením veci je omyl súdu pri aplikácii práva na zistený skutkový stav. O omyl ide vtedy, ak súd nepoužil správny právny predpis alebo ak síce aplikoval správny právny predpis, nesprávne ho ale interpretoval alebo ak zo správnych skutkových záverov vyvodil nesprávne právne závery (pozri napr. Najvyšší súd SR, sp. zn. 7 Cdo 7/2010). Odvolací súd má za to, že aj táto odvolacia námietka bola naplnená, z dôvodu nesprávnej aplikácie plynutia subjektívnej premlčacej doby.

13. V predmetnom prípade sa žalobkyňa domáhala vrátenia bezdôvodného obohatenia z dôvodu, že uzatvorená zmluva neobsahuje všetky zákonom stanovené náležitosti, a teda je bezúčinná a bez poplatkov. Súd prvej inštancie z vykonaného dokazovania mal však za preukázané, že k vzniku predmetnej zmluvy medzi sporovými stranami vôbec nedošlo, pretože nedošlo k zhode vôle zmluvných strán o obsahu zmluvy. S uvedeným záverom súdu prvej inštancie sa stotožnil aj odvolací súd a pre zdôraznenie správnosti uvedeného záveru ešte dodáva, že predpokladom vzniku zmluvy je návrh toho, kto mieni uzavrieť zmluvu. Návrh zmluvy musí byť prejavom vôle smerujúcej k uzavretiu zmluvy, musí byť adresovaný, určitý. Včasný vyhlásenie osobou, ktorej bol návrh určený, a z ktorého možno vyvodiť jej súhlas, je prijatím návrhu. Ide o jednostranný adresovaný právny úkon adresáta návrhu, ktorým akceptuje návrh (ofertu) v jeho celom rozsahu (obsahu), a tým prejavuje súhlas s uzavretím zmluvy. Forma tohto včasného vyhlásenia nie je predpísaná, okrem prípadov, keď ju určuje zákon alebo dohoda účastníkov. Platným prijatím návrhu na uzavretie zmluvy je zmluva uzavretá a nadobúda účinnosť. Dodatky, výhrady, obmedzenia alebo iné podstatné zmeny, ktoré sú obsiahnuté v prijatí návrhu na uzavretie zmluvy, sa považujú za nový návrh adresáta pôvodného návrhu a súčasne platí, že takýto prejav vôle je aj odmietnutím návrhu (oferty). Uvedené bráni tomu, aby zmluva vznikla inak, než na základe konsenzu zmluvných strán.

16. Súd prvej inštancie sa ďalej zaoberal žalovaným vznesenou námietkou premlčania, pričom dospel k záveru, že v predmetnom prípade podala žalobkyňa žalobu po uplynutí subjektívnej premlčacej doby, ktorej začiatok plynutia počítal od poskytnutia poslednej platby žalovaným žalobkyňi. S uvedeným záverom sa však odvolací súd nestotožnil, pretože aj keď súd prvej inštancie na predmetný prípad správne aplikoval ust. § 107 Občianskeho zákonníka, nesprávne určil začiatok jej plynutia, v dôsledku čoho dospel k nesprávnemu záveru o uplynutí subjektívnej premlčacej doby a naplnení podmienok pre zamietnutie žaloby.

17. Zákon pre začiatok plynutia subjektívnej premlčacej doby predpokladá to, kedy sa dotknutá osoba dozvedela o bezdôvodnom obohatení a kto ho získal. Nie teda čas, od kedy sa dozvedieť mala a mohla s poukazom na to, že mala poznať právo. Právny poriadok slova „vedieť mal a mohol“ pritom obsahuje v iných prípadoch, na účely začiatku premlčacej doby ich nestanovil.

19. Inými slovami povedané, nemožno prikázať všetkým bez rozdielu úrovne mysle byť „advokátom“, aj keď ani u advokátov nemožno vylúčiť, že sa o bezdôvodnom obohatení dozvedia až s odstupom času po vykonaní plnenia.

20. Relevanciu má teda to, od kedy sa dotknutá osoba dozvie, že plniť nemala a nie odkedy plnila, resp. jej plnenie bolo poskytnuté. Z nateraz zisteného skutkového stavu vyplýva, že žalobkyňa mala od počiatku za to, že zmluva medzi ňou a žalovaným bola uzatvorená platne a mala všetky stanovené náležitosti, pričom až s odstupom času nadobudla pochybnosti o korektnosti úveru, a až s odstupom času po tom, čo žalovanému úver splatila sa dozvedela od Združenia, že ňou uzatvorený úver nemá všetky prepísané náležitosti, teda, že je podľa názoru Združenia bezúročný a bez poplatkov a žalobkyňa tak má možnosť domáhať sa súdnou cestou vydania bezdôvodného obohatenia - preplatenia istiny poskytnutého úveru. Z uvedeného prehlásenia vyplýva, že dňa 27.04.2018 predložila žalobkyňa združeniu všetky podklady a po ich posúdení ju oboznámili so záverom o bezúročnosti a bezpoplatkovosti. Až od uvedeného dátumu možno začať počítať začatie plynutia subjektívnej premlčacej doby.

21. Vzhľadom na to, že žalobkyňa sa dozvedela o bezúročnosti a bezpoplatkovosti poskytnutého úveru až dňa 27.04.2018, nasledujúcim dňom, t.j. 28.04.2018 jej začala plynúť subjektívna premlčacia doba na podanie žaloby, ktorá by bola uplynula dňa 28.04.2020 a keďže žaloba bola podaná na súd prvej inštancie dňa 13.07.2018, možno konštatovať, že táto bola podaná v rámci zákonnej 2-ročnej subjektívnej premlčacej doby na podanie odvolania.

22. Odvolací súd poukazuje aj na to, že z početných rozhodnutí súdov tiež vyplýva, že pre začiatok plynutia subjektívnej doby je rozhodujúce poznanie skutkových okolností (ani nie tak právneho posúdenia), no okolností nie zo zmluvy, ale okolností z porušenia práva, v danom prípade z bezdôvodného obohatenia (okolnosť, že došlo k porušeniu zákona, o výške bezdôvodného obohatenia a príčinnej súvislosti medzi prvými dvoma okolnosťami). Zdá sa teda, že nepostačujú pochybnosti, ale „dozvedenie“ sa o skutkových okolnostiach bezdôvodného obohatenia.

23. Odvolací súd navyše poukazuje na to, že žalobkyňa mala celý čas za to, že právny vzťah medzi ňou a žalovaným vznikol platne, avšak nemá všetky zákonom prepísané náležitosti, čo vyplýva jednak aj z prehlásenia Združenia, ako aj z podanej žaloby. Skutočnosť, že právny vzťah medzi sporovými stranami nevznikol sa dozvedela až z odôvodnenia rozhodnutia súdu prvej inštancie.

25. Úlohou súdu prvej inštancie tak bude znova vo veci konať v intenciách naznačených odvolacím súdom - opätovne sa zaoberať nárokom uplatneným žalobkyňou v podanej žalobe, posúdiť oprávnenosť výšky sumy ktorej sa domáha a posúdiť neprijateľnosť zmluvných podmienok obsiahnutých v zmluve a svoje rozhodnutie v zmysle zásad uvedených v § 220 ods. 2 CSP aj riadne a náležite odôvodniť.

3. Okresný súd vec znovu prejednal a výsledkom tohto prejednanja je, že žalobu opätovne v celom rozsahu zamietol.

3.1. K bodu 11. odôvodnenia zrušujúceho uznesenia krajského súdu uvádza, že výčitke tam uvedenej nerozumie. Otázkou subjektívnej premlčacej lehoty súd riešil v bode 15. svojho odôvodnenia, z ktorého v súlade s citovanou judikatúrou vyplýva, že potvrdenie OZ HOOS nemalo pre súd relevanciu. Súd ďalej nerozumie prečo sa krajský súd nevyrovnal so žiadaným z ním citovaných rozhodnutí a prečo ich

teda okresný súd aplikovať nemal. Krajský súd sa nevyrovnal ani s tým prečo sa odkláňa od vlastnej rozhodovacej činnosti (11Co/46/2017 - O zákonných nedostatkoch spotrebiteľskej zmluvy sa žalobkyňa mohla dozvedieť z platnej právnej úpravy a takto hájiť svoje práva. Aj odvolací súd sa stotožnil s námietkou žalovaného, že nárok je premlčaný uplynutím tak subjektívnej, ako aj objektívnej premlčacej lehoty dňa 14.1.2011 a žalobu v tejto časti zamietol pre nepreukázanie úmyslu žalovaného bezdôvodne sa obohatiť. 25Co/84/2018 - V tejto súvislosti odvolací súd poukazuje na správny právny záver súdu prvej inštancie, že k vzniku bezdôvodného obohatenia došlo najskôr dňom zaplatenia poslednej splátky žalobkyne voči žalovanému a k tomuto dňu sa viaže začiatok plynutia premlčacej doby práva na vydanie plnenia z bezdôvodného obohatenia. Je irelevantné kedy si žalobkyňa začala zisťovať bližšie informácie ohľadom spotrebiteľského práva a kedy danú skutkovú situáciu mala právne posúdenú. To, kedy žalobkyňa tvrdí, že si vec nechala právne posúdiť, tak relevantné byť nemôže, pretože žalovaný v takomto prípade nemá žiadnu obranu a začiatok plynutia premlčacej lehoty by závisel iba od tvrdenia žalobkyne. Vychádzajúc z argumentov odvolateľky má odvolací súd za to, že nie je možné určiť začiatok plynutia subjektívnej premlčacej lehoty počas neobmedzenej doby len na základe tvrdenia žalobkyne. O to viac je logický záver, že žalobkyňa pri náležitej opatrnosti mohla pristúpiť k predloženiu veci na právne posúdenie už počas existencie jej povinnosti plniť, a nie spätne, viac ako dva roky po zániku povinnosti splatením poslednej splátky úveru.).

3.2. Okresný súd však samozrejme rešpektuje právny názor krajského súdu a teda, že v prejednávanej veci subjektívna premlčacia lehota neuplynula.

3.3. KS sa stotožnil so záverom okresného súdu, že v prejednávanej veci zmluva nevznikla. Z toho hľadiska súd žalobu zamietol aj pre uplynutie objektívnej premlčacej lehoty. Napriek tomu, že krajský súd voči časti rozhodnutia okresného súdu týkajúcej sa objektívnej premlčacej lehoty nevzniesol ani jedinú námietku, rozsudok zrušil. Súd teda žalobu o vydanie bezdôvodného obohatenia rešpektujúce právny názor krajského súdu o neuplynutí subjektívnej premlčacej lehoty zamietla pre uplynutie objektívnej premlčacej lehoty. Okrem v prvom rozsudku citovaných rozhodnutí poukazuje súd na rozhodnutie KS v Prešove sp. zn. 25Co/84/2018 - „Vzhľadom na vyššie uvedený záver odvolací súd má za to, že na preukázanie úmyslu konajúcej osoby získať bezdôvodné obohatenie nestačia všeobecné tvrdenia o zaužívanej praxi žalovaného pri uzatváraní spotrebiteľských zmlúv, resp. jeho vedomosť o tom, že viaceré jeho nároky uplatnené voči spotrebiteľom boli v dôsledku súdnej kontroly spotrebiteľských zmlúv súdom vyhlásené za neplatné, prípadne úvery poskytnuté spotrebiteľom považované za bezúročné a bez poplatkov z dôvodu absencie obligatórnych zákonných náležitostí zmluvy o spotrebiteľskom úvere. Pre možnosť súdu konštatovať vedomostnú zložku úmyslu žalovaného bezdôvodne sa obohacovať, by bolo nutné v každom jednotlivom konkrétnom prípade s poukazom na okolnosti uzavretej konkrétnej úverovej zmluvy s konkrétnymi zmluvnými stranami preukázať, že žalovaný, ako úverový veriteľ, v čase uzavretia zmluvy a prijatia plnenia na základe tejto zmluvy skutočne vedel alebo bol aspoň uzrozumený s tým, že sa bezdôvodne na úkor dlžníka obohacuje. Vychádzajúc z uvedeného odvolací súd konštatuje, že súd prvej inštancie vznesenú námietku premlčania posúdil správne a s odôvodnením súdu prvej inštancie v tejto otázke sa odvolací súd stotožňuje majúc za to, že žalobkyňa, napriek jej tvrdeniam v žalobe, právne relevantným spôsobom nepreukázala, že zo strany žalovaného v tomto prípade došlo k úmyselnému bezdôvodnému obohateniu a že by bolo potrebné na vznesenú námietku premlčania aplikovať 10-ročnú premlčaciu dobu. Žalobkyňa teda v tomto rozsahu neunesla dôkazné bremeno na preukázanie svojich tvrdení.“

Ak krajský súd tvrdí, že plnením zmluvy je preukázané, že žalobca bol dobromyseľný v otázke existencie a platnosti zmluvy, potom rovnaký záver (vzhľadom na plnenie zmluvných povinností) musí platiť aj pre dodávateľa ako druhú zmluvnú stranu.

3.4. K odvolacej námietke žalobcu - „Uviedla, že čo sa týka zistenia súdu prvej inštancie, že zmluva nevznikla, v spojení s odvolávaním sa na rozsudky Krajského súdu v Prešove, tak aj v kontexte s ďalšími rozhodnutiami súdov, nie je jasné, či má súd prvej inštancie v odôvodnení 8.1. rozsudku na mysli non negotium alebo negotium nullum. Súd prvej inštancie totiž hovorí, že zmluva nevznikla, ale rozsudky na ktoré odkazuje nehovoria, že zmluvy nevznikli, ale hovoria, že nevznikli platne. Ďalej poukázala na to, že v prípade, ak je neplatná celá zmluva, neplatnou musí byť aj v nej obsiahnutá zmluvná podmienka a súd nemal žalobu o určenie jej neprijateľnosti zamietnuť, ale žalobe mal vyhovieť.“ Táto námietka je mylná a vychádza z nepochopenia rozdielu medzi právnym úkonom, ktorý nevznikol a právnym úkonom, ktorý vznikol ale je neplatný. V bode 8.1. odôvodnenia okresný súd úplne jasne uvádza, že zmluva nevznikla, teda že tu právny úkon a to ani v neplatnej podobe nie je. Ak teda niet právneho úkonu, niet ani žiadnej zmluvnej podmienky, ktorá by mala byť jeho obsahom a niet ani čo vyhlásiť za neplatné. Aj tu teda okresný súd zotrváva na tom, čo uviedol v prvom rozsudku, pričom krajský súd voči uvedenému záveru

nevzniesol jedínú námietku, preto okresnému súdu nie je zrejmé prečo bol rozsudok v tejto časti zrušený a preto nemá dôvod rozhodnúť inak ako v prvom rozsudku.

4. Podľa § 251 C.s.p. - Trovy konania sú všetky preukázané, odôvodnené a účelne vynaložené výdavky, ktoré vzniknú v konaní v súvislosti s uplatňovaním alebo bránením práva.

Podľa § 255 ods.1 C.s.p. - Súd prizná strane náhradu trov konania podľa pomeru jej úspechu vo veci.

Podľa § 255 ods.2 C.s.p. - Ak mala strana vo veci úspech len čiastočný, súd náhradu trov konania pomerne rozdelí, prípadne vysloví, že žiadna zo strán nemá na náhradu trov konania právo.

Podľa § 262 ods.1 C.s.p. - O nároku na náhradu trov konania rozhodne aj bez návrhu súd v rozhodnutí, ktorým sa konanie končí.

4.1. Žalovaný v konaní plne úspešný má nárok na náhradu trov konania v rozsahu 100%. Súd nezistil a zo strany žalobcu neboli uvedené dôvody na aplikáciu § 257 C.s.p. a takým dôvodom nie je samotné postavenie spotrebiteľa, ktoré automaticky neznamená výhru v spore, resp. v prípade prehry nepriznanie náhrady trov konania dodávateľovi. Priznanie práva vstupovať do konania len za účelom výhry v spore, resp. nemožnosti neúspešného spotrebiteľa zaťažiť trovami konania, by bolo iba ďalším nesprávnym príspevkom k už aj tak bezbrehej ochrane spotrebiteľa.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku je prípustné odvolanie. Podľa § 359 C.s.p. - Odvolanie môže podať strana, v ktorej neprospech bolo rozhodnutie vydané.

Odvolanie sa podáva v lehote 15 dní od doručenia rozhodnutia na Okresnom súde Prešov v dvoch (2) vyhotoveniach.

Podľa § 363 C.s.p. - V odvolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (odvolacie dôvody) a čoho sa odvolateľ domáha (odvolací návrh).

Podľa § 364 C.s.p. - Rozsah, v akom sa rozhodnutie napáda, môže odvolateľ rozšíriť len do uplynutia lehoty na podanie odvolania.

Podľa § 365 C.s.p. - (1) Odvolanie možno odôvodniť len tým, že

- a) neboli splnené procesné podmienky,
- b) súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces,
- c) rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd,
- d) konanie má inú vadu, ktorá mohla mať za následok nesprávne rozhodnutie vo veci,
- e) súd prvej inštancie nevykonal navrhnuté dôkazy, potrebné na zistenie rozhodujúcich skutočností,
- f) súd prvej inštancie dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam,
- g) zistený skutkový stav neobstojí, pretože sú prípustné ďalšie prostriedky procesnej obrany alebo ďalšie prostriedky procesného útoku, ktoré neboli uplatnené, alebo
- h) rozhodnutie súdu prvej inštancie vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci.

(2) Odvolanie proti rozhodnutiu vo veci samej možno odôvodniť aj tým, že právoplatné uznesenie súdu prvej inštancie, ktoré predchádzalo rozhodnutiu vo veci samej, má vadu uvedenú v odseku 1, ak táto vada mala vplyv na rozhodnutie vo veci samej.

(3) Odvolacie dôvody a dôkazy na ich preukázanie možno meniť a dopĺňať len do uplynutia lehoty na podanie odvolania.

Podľa § 366 C.s.p. - Prostriedky procesného útoku alebo prostriedky procesnej obrany, ktoré neboli uplatnené v konaní pred súdom prvej inštancie, možno v odvolaní použiť len vtedy, ak

- a) sa týkajú procesných podmienok,
- b) sa týkajú vylúčenia sudcu alebo nesprávneho obsadenia súdu,
- c) má byť nimi preukázané, že v konaní došlo k vadám, ktoré mohli mať za následok nesprávne rozhodnutie vo veci alebo
- d) ich odvolateľ bez svojej viny nemohol uplatniť v konaní pred súdom prvej inštancie.